

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasznos példány 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivataltól intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vütkre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Üdvözlétül.

(—a.) Akit megszoktunk »a legmagyarabb főherceg«-nek nevezni, a ki mindenben együtt érez a nemzettel, az uralkodó családnak — a koronás király után — hazánkban a legnépszerűbb tagja: József, királyi herceg néhány óra óta városunkban időzik.

Hivatalos minőségben jött ide, mint a honvédség főparancsnoka, hogy a városunkban állomásozó honvédség felett szemlét tartson. Saját szemével akar ismét meggyőződni arról, aminek az ő bölcs vezetése alatt álló vitéz hadsereg annyi fényes bizonyágát adta, hogy a honvédség minden tekintetben méltó társa a monarchia közös hadseregének.

Mikor huszonnyolcz évvel ezelőtt a bölcs királyi szó életre hívta a magyar honvédséget, nagy lelkesedést keltett ugyan a nemzet minden rétegében, de — kevesen bíztak annak életrealóságában és állandóságában. Kicsinyelték az új hadsereg kereteit.

Andrássy Gyula gróf geniejét ismerték ugyan már, de azt sem tartották elégnak arra, hogy azt a rendkívüli fontosságú intézményt consolídalhassa.

A honvédség jövőjére az elhatározó lépés az volt, midőn a Felség legmagasabb elhatározása József kir. herceget állította a honvédség élére.

Az ő katonai talentuma, az ügy iránt való lelkesedése, fáradságot nem ismerő kitartása, lankadást nem tudó buzgalma fejlesztette a magyar honvédséget a katonai képzettségnek, a harci ügyességnek és vitézségnek azon magas fokára, melyen méltán vivta ki a legilletékesebb körök

magas megalégedését és teljes elismerését.

Eleinte oda sem akarták engedni a mi honvédeinket a nagy gyakorlatokra, — annyira kicsinyelték őket. József kir. hercegnek és Andrássy miniszternek fellépésére volt szükség, hogy megadassék az alkalom a magyar honvédségnek bemutatni bámulatos fejlődését, tökéletes képzettségét.

Az utolsó évek hadgyakorlatai, elkezdve az emlékezetes miskolci hadgyakorlattól, mind hangosan hirdetik derék honvédeink dicsőségét. Valamennyien tanuságot tesznek arról, hogy a honvédség miben sem marad hátra a közös hadsereg mögött, sőt egyben-másban meg is előzi azt.

És ebből a fényes eredményből — méltán és a hízélgés gyanuja nélkül mondhatjuk — az oroszán-rész a honvédség főparancsnokát, József kir. herceget illeti.

Legyen hódolattal és szeretettel üdvözölve körünkben »a legmagyarabb főherceg«, a magyar honvédség főparancsnoka. A magyar nép, széles e hazában, mindenütt lelkesült tisztelettel, rajongó szeretettel övezi őt. Mi sem állunk hátrább ez érzelmekben másoknál.

Magas házigazdája, a bibornok mindent elkövet, hogy fenséges vendége jól találja magát körünkben. Azt óhajtja e város népe is, egyuttal pedig kívánja, hogy itt időzése áldásos legyen a magyar honvédség fejlődésére, a polgárok békéjére, a szeretett magyar haza javára.

Isten hozta körünkbe a fenséges vendéget, legyen magyaros vendégszeretettel köszöntve, érezze magát jól Szent László városában!

Refleksziók.

A »Harmadik országos gazdakongresszus« megnyitó beszédében, gróf Desseffy Aurél ur azon kikezdésben, miben »a földbirtok és a föld árának nagymérvű emelkedését« fejtegette, az okok felhozásánál, a legnevezetesebb okról megfelekezett. Elfeledte megmondani, a merrkantilistáknak a fejére olvasni: hogy az általuk összeharácsolt tőke elhelyezését kereső szédelgése a fő oka annak, hogy akkor, midőn a mezőgazdasági munka bére folytonos emelkedésben, a természetmennyek ára pedig hanyatlásban lévén, a föld és a földbérlet árának csökkenése lett volna észszerűleg várható, — a föld és a bérlet ára hallatlan magasra felszökött. Igen azt a visszás helyzetet is a merkantilisták okozták. A könnyű szerrel meggazdagodott pénzemberek látván, hogy a spekuláció vizeiből már-már minden halat kihalásztak, a földbirtok-vétel-, és bérletre vetették magukat; úgy okoskodván, — és nem rosszul — hogy ámbár a mulhatatlanul bekövetkezendő apály esetében, befektetett tőkéknek egy harmad, vagy fele része, biztosan elveszni fog is a »művelet«-ben, de két harmada, vagy fele része mégis megmarad azon boldogabb időkre, midőn a mostani egészségtelen állapotokat a hatalmasan izmosodó agrarizmus eltörölni fogja! — (Ami — csak idő kérdése.)

Egészben véve, gróf Desseffy Aurél ur megnyitó beszéde azon hatást teszi az emberre, mintha egy ostromló sereg vezére, egészen udvariasan magyarázná az ellenségnek: hogy a sértett jog nevében fogott fegyvert, hogy az ultimaráció kényszerítette a harcra; és ha erejének demonstrálására olykor-olykor fegyverét elszűti is: lövege nem az ellenségben kárt tehető élestöltés, hanem csak egy ártatlan puffanás.

Aki csatát nyerni akar: elszánt erélylyel, bátorsággal és keményre töltött fegyverekkel kell azt kiküzdenie! . .

Le kellett volna huznia keztyűjét a gróf urnak és megmutatni öklét és azt mondani, hogy ime szabadelvű kormány! láthatod, miszerint mindazonkalamítások, miket hosszú beszédemben felsoroltam, összevéve sem tettek annyi kárt a mezőgazdaságnak mint a te szárnyaid alatt nagyra nőtt plutokrácia! Az ölle meg Magyarország mezőgazdaságát és kis iparát . . . Ki kellett volna mondania nyíltan, egyenesen a kongresszuson, hogy: »Gazdatársaim! ti érzitek tudjátok mindnyájan, miszerint ha koldusbotra jutni és az ősi vérrrel szerzett barázdát a merkantilisták által elkótyavetyéltetni nem akarjátok: itt az ideje, hogy egy tömör párttá alakuljatok és minden törvényes eszközzel és módon oda hassatok, hogy szerencsétlenségek okozója, a liberális kormány, melynek védő szárnyai alatt, a garázdálkodó merkantilizmus nagyra nőtt, — minélhamarabb megbuktassék. És ti mindnyájan, akik között bizonyára sok híve volt a függetlenségi pártnak, — belátva, hogy a függetlenségi zászlót lobogtató Eötvösök és Kossuth Ferenczek is csak arra valók, hogy a ti jogos érdekeket lábball taposó, szabadelvűnek csufolt, liberális kormánynak a szekerét tolják, — csatlakozzatok a néppárthoz! mert bizony-bizony mondom nektek: a jövő a néppártt! az van hivatalra, hogy Magyarország tizenegy millió lelket számláló földművelő népének jogos érdekeit a merkantilisták sáska-seregei ellen megoltalmazza!»

K—ly.

Az egyházpoltikai törvények végrehajtása.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök az egyházpoltikai törvények életbeléptetése iránti rendeletével, a házassági törvény határozott rendelkezését sértette meg.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A kasznár ur.

— A »Tiszantul« eredeti tárczája. —
Írta: Julius.

A kasznár ur nőtlen. Hűséges élettársa, őrzőangyala ninesen. Tehát őrizetlen áll a nagyvilágban. Meg is látszik rajta. Azonban ő mégis társadalmi lénynek tartván magát, társakat keres. Azaz hogy nem is keres, mert e nélkül is van neki elég sok vig czimborája. Tart is velők.

Vig ember a kasznár ur, üres óráiban dalol és iszik.

És akkor mindenkinek, ki vele van, dalolni és inni kell. Jó kedvében nagyon kedves, rossz kedvében félelmetes. És hozzáteszük, hogy jó kedvében és rossz kedvében egyaránt erőszakos. Azt mondja, hogy ő erről nem tehet, mert ilyen a természete.

Szereti azért mindenki, mert csak modora durva, szíve jó. Társaságban nem éppen kellemtelen, de csak férfiak közt érzi jól magát. Sokszor jó ötletei is vannak.

Ő is szeret mindenkit, így mondja, csak a csuhát és a csuhás barátokat nem, kik pedig többször szédjái és ezen véletlen körülmény az ő nagy bosszuságára kényszeríti, a kasznár urat nap nap után, hogy megrázza saját híres mondását: fel kell kötni, akiszomszédjával nem bruder, nem édes testvér, nem jó czimbor. Senkire sem volt bosszus és nem is haragudott egész éltében senkire, csak az ő »csuhás

A házassági törvény 184. §-a világos és félremagyarázhatlan parancsának megfelelőleg e törvény hatályba lépéséhez az öszminiszterium által kibocsátott és aláírt rendelet volna szükséges. Ilyen rendelet pedig ki nem bocsátatván, nem is szólva arról, hogy a miniszterelnöknek ily ügyekben még rendelet alkotási joga sincs, Bánffynak ez a rendelete nem bír azzal a hatállyal, hogy a házassági és a vele kapcsolatos törvényeket életbeléptesse s mint nem törvényes hatáskörben kiadott, emellett az 1894. XXXI. törvényzikk 148. §-ába ütköző rendeletnek engedelmeskedni senki nem tartozik. Érdekes világításba helyezi ezt a tényállást a vallás- és közoktatásügyi miniszter azon rendeletének bevezetése, mely az elkeresztelési rendelet hatályon kívül helyezi. E rendeletnek szövege, egyenesen a magyar királyi miniszteriumnak arra a rendeletére utal, mely a házassági és az anyakönyvekről szóló törvényeket folyó évi október hó 1-én hatályba lépteti. Világos tehát, hogy a minisztertanácsban a törvénynek megfelelőleg nem miniszterelnöki, hanem az egész miniszterium által kiadandó rendelettel kontemplálták a törvények hatályba léptetését, amint ez másképp nem is történhetik. Nemesak azért, mert a házassági törvény ezt határozottan így rendel: hanem azért is, mert az egyházpoltikai törvényeknek korábbi végrehajtása ekként az egész miniszteriumnak felelősségével történik, az életbeléptetési rendeletet tehát valamennyi miniszternek alá kell írni, amennyiben az 1848. III. törvényzikk 18. §-a értelmében a felelősség csak így érvényesíthető. A miniszterelnök azonban maga adott ki egy »miniszterelnöki« rendeletet, mely alatt csak az ő neve olvasható. Így esett meg azután az a komikum is, hogy van a vallás- és közoktatási miniszternek egy rendelete, mely az egész miniszteriumnak rendeletére hivatkozik, ez a hivatkozott rendelet pedig nem létezik sehol, mert azt báró Bánffy Dezső ur konfiskálta s jónak találta a maga egyéni ukázával helyettesíteni.

Mi történik az anyakönyvekkel?

Az összes felekezetek lelkészkező papsága kétségben volt az iránt, hogy mi történik az általok vezetett anyakönyvekkel, be kell-e azokat szolgáltatni, s ki lesz jogosult a kivonatok kiszolgáltatására. E kérdésben a publikált rendeletek nem intézkednek, hanem a Pester Lloyd, mint jól ellátott egyházpoltikai forrás némi felvilágosítást nyújt. Megnyugtató ugyanis az 500 izraelita anyakönyvi kerületben alkalmazott anyakönyvvezetőket, hogy birtokában maradnak az általok vezetett anyakönyvek-

szomszédjaira, de hogy miért, azt ő maga sem tudta. Sokat vicceltek e miatt bajtársai.

A jó tisztelendő atyák tudták ezt, és egy kissé fájt nekik a kasznár ur idegenkedése, mert erre ők okot nem szolgáltattak soha. Sőt inkább mindent elkövettek, hogy merevmagatartását megtörjék és vele barátságba lépjenek. Fáradozásaik azonban mindenkör a kasznár ur kiméltelen visszautasításával találkozott.

A kasznár urnak jó barátai is megsokalták már a dolgot, mert hiszen ez nem is volt rendén. A jó tisztelendő atyákat a községben mindenki szerette és becsülte, csak a kasznár ur nem. A főur is, kinek uradalmában szolgált a község minden lakója és a kasznár ur is, szintén igen kegyelte a jámbor atyákat és nagy pártfogójuk volt. Már csak ezért is megbeszélhetetlen és türehtelen volt a kasznár ur viselkedése.

Erőszakosan e kérdést nem lehetett megoldani, a vig czimborák tehát valami kedélyes módot találtak ki a békéltetésre.

Borozó vig társaság ül együtt a kasznár ur kerti lakásában. Igazán vígan vannak. Dal dalra indul, poháresengés járja, Ferencznap van, a kasznár ur nevenapja. Hovács Kálmán, a jegyző ur feláll:

— Tudjátok-e mért hívnak engem Kálmánnak?

— Nos?

— Mert az apám nagyon szerette Lisznyay Kálmánt, a bordalok jeles költőjét.

— És te?

nek, s egyedül az ő joguk lesz azokból a kivonatok kiszolgáltatása. Valószínű tehát, hogy a kormány ezt az elvet alkalmazza a keresztény felekezeteknek eddig anyakönyvvezetést teljesített lelkészeivel szemben is.

Egy püspöknek aranszavai.

Doutreloux lüttichi püspök egyházmegyének keresztény-szociális katolikusaihoz nyílt levelet intézett, melyben az egységnek s a frakciók egyesülésének szükséges voltát hangsúlyoz-a. Sem személyes, sem pedig taktikai kérdéseknek nem szabad a keresztény frakciók között ellentétet és vitát felidézni. A közös cél és a közös ellenség egységes eljárást követelnek. A pápa is azon óhajást táplálja, hogy a kisebb jelentőségű differenciák dacára az egység uralkodjék.

Együttal az egyházmegyei klerushoz is levelet intézett melyben azt felhívja, hogy a fennebbi egység létesítése körül minden erejükkel közreműködjenek.

Lapszemle.

Budapest, 1895. július 4.

A **Magyar Állam** »Meg van« című czikke az egyházpoltika végrehajtását tárgyalja. Azt mondja, ne higgyék a liberálisok, hogy megnyerték a csatát. Mert minden egyes házasságnál mérközni fog az állam és az egyház és minden egyháziilag kötött házasság azt fogja jelenteni, hogy a nemzet az állami házasságot nem tekinti házasságnak.

A **Hazánk** Plener osztrák pénzügyminiszter lemondásáról czikkezik s azt írja, hogy Plener azért tette le mandátumát, mivel látta, hogy az osztrák liberalizmus napja már leáldozófélben van, s azt megmenteni többé nem lehet: miért is jobb még akkor visszavonulni, midőn tisztességes politikai mult van a háta mögött.

Az **Egyetértés** Lueger ellen czikkezik, abból az alkalomból, hogy Lueger a budapesti építendő osztrák delegáczió palotára szánt 100,000 forintos tétel ellen szót emelt az ausztriával való teljes szakítást sürgeti.

A **Magyar Hirlap** szintén a Plener lemondásáról czikkezik, kinek távozását nagyon sajnálja a liberalizmus szempontjából.

A **Nemzeti Ujság** az októberben életbelépő egyházpoltikai törvényeket és az e tárgyban kibocsátott miniszteri rendeleteket kritizálja.

— Én is szeretem Lisznyay Kálmánt, éppen bordalai miatt.

— Halljunk egyet! — Halljunk Kálmánt!

— A mi költőnk mondá: Ki meri a bort bántani, mely oltáriszentség is? és így rokonságban van vele az örök üdvösség is! Krisztus Urunk is megívá a Sion szent hegy borát, s a világ megváltására ezzel tartott lakomát! És mivel a dolog így áll, igyekezve igyál!

— Bravó! éljen a költő! éljen Kálmán!

— De tudjátok-e mért hívják a mi kedves házi urunkat Ferencznek?

— Halljuk! halljuk!

— Mert az apja nagyon szerette a ferenczrendi barátokat.

Erre nagy hahota keletkezett. A kasznár ur szeretne dühös lenni, de a jókedvű nép közt ez most lehetetlen.

Alig hangzik el a kacaj, midőn a társaság nagy meglepetésére és nem kis öröme, két t. atya a kertbe lép.

— Farkast emlegettél, Kálmán!

— No Feri, ez épen kapóra jön!

— Isten hozta önöket, tiszt. atyák! Szóltak a vendégek. A kasznár ur nem üdvözli őket, csak némán néz maga elé.

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

— Mindörökké! Mi járatban vannak?

— Egy kis alamizsnát kérünk.

— Lesz minden. Csak előbb kocczintsnak velünk és éltessék a házigazdát, méltó reá, mert hiszen ő is szl. Ferencz nevét viseli.

A »Magyarország« Tanargyűlés című cikkke a kassai gyűléssel foglalkozik s szerencsét kíván hozzá nem a magyar tanárságnak, nem is csak a középiskolának, hanem magának a magyar tanügynek és nemzeti kulturának.

A »Pesti Hírlap« az október elsején életbelépő egyházpolitikai törvényekről írva rendkívül örül, hogy végre célját elérte a liberalizmus, és dícsőíti azokat, kiknek ez új törvények köszönhetőek, melyek által Magyarország nagygyá és hatalmassá lesz.

A »Budapesti Hírlap« A fejesztett párt cím alatt az osztrák liberális pártról cikkez, melynek ereje napról-napra hanyatlak s ez okozta a Plener lemondását is. Plener Magyarország iránt mindig jó indulattal viseltett s így lemondását nagyon fájlatthatjuk.

A »Pesti Napló« az osztrák liberális közélő bukásáról ír elégiát s fájdalmas hangon emlékszik meg Plener lemondásáról, ki vezérférfia volt Ausztria szabadelvű pártjának.

A »Nemzet« sajnálattal emlékszik meg a Plener lemondásáról, szerinte ilyen időben, mikor veszedelem fenyegeti az osztrák liberális pártot, nem lett volna szabad lemondania, hanem még inkább segítségére kellett volna sietnie a hanyatló szabadelvűségnek.

József királyi herceg Nagváradon.

(Saját tudósítónktól.)

Háromszinű lobogó int a biborosi palota hatalmas árboczáról a legmagyarabb királyi herceg elé. Szívünk osztatlanszeretete, a királyi család iránt századokon át vérrel és tettel tanúsított törhetetlen erős loyaltásunk, s igaz magyar lelkesezésünk előzte meg, fogadta s kíséri minden lépését a legmagyarabb királyi hercegnek, ki szeret minket, köztünk él s nagy, nemes szive egybeforrt tengernyi szeretetünkkel. Az ősi koronázó város lakossága érzelmeit tolmácsoljuk, midőn kitüntető látogatását, e magas kegyet neki megköszönjük. Érezze jól magát köztünk, fenséges szive teljék meg örömmel, midőn a mai napot közöttünk tölti s megjelenésével fényt áraszt reánk s házigazdájára, a mi bibornokunkra. Ünnepe a mai nap nekünk, kik hódolattal tiszteljük a vitéz katonában, fenséges ven-

dégben azt a kiváló vallásos érületet s a katolikus hit erősségét, mely oly magasról nekünk is vigasztalást ad e nehéz, válságos időkben. Hozta Isten József kir. herceget, közénk, hűséges alattvalói közé. In aeternum vivat!

**

A pályaudvaron.

A déli zivatar után fennmaradt borongós felhőket az öt óra tájban felragyogó nap tüzes sugarai hamar elűzték az ég boltozatáról, úgy hogy este öt óra felé már gyönyörű szép verőfényes nyári idő volt; alig egy-két könnyű nyári felleg uszált az égen. Mi természetesen még nagyobb mérvben hozzájárult ahhoz, hogy még számosabban menjenek ki a pályaudvarhoz, az érkező népszerű főherceg fogadtatására.

Hat óra után benépesült a főutczának a vasúthoz vezető része, melyen hosszú kocsisorban siettek a fogadtatásra; Fuchs Mór tábornok, a honvéd tisztikar, a gör. szert. káptalan, a premonstreiek s még számosan.

A perronon, de még inkább a pályaudvar előtt, csakhamar nagyszámu néptömeg verődött össze, mely kíváncsian várta a főherceg megérkezését.

A rend fenntartására megjelentek a rendőrség részéről ifj. Rimler Károly főkapitány, Papolezy Ferencz alkapitány és Lőrinczy Gyula rendőrbiztos, továbbá Hartmann József állomási főnök, kik megtették az intézkedéseket hogy tolongás ne álljon elő.

Ott voltak a perronon: Pável Mihály gör. sz. püspök, Vinkler József v. püspök, Fuchs Mór dandárparancsnok, Pivitz Manó százados, Exnuber Frigyes, Blaschke Jenő őrnagyok, Schwartz százados, Gálfy és Rothmann főhadnagok és Werner hadnagy.

A gör. kath. papság részéről Vela Pál püspöki helynök, Dr. Laurán Agoston apát kanonok, Nyes Mózes, Papdán Antal, Paskutz Márk, Bran Dénes, Dr. Brán Feliczán, Dr. Stau Illés, Dr. Bulk Kornél, Dr. Ballady Leontin, Vida György, Ditz Mihály.

Dr. Bozóky Alajos, Stark Gyula, Fetsler Antal, Reismann Mór, Kotunovics Sándor főgymnáziumi igazgató, Cséplő Péter, Mezey Mihály, Goldstein Sándor, Hollósy Dezső, Weingärtner Andor, Bihari Sándor, Brösztel Lajos, Halász Gyula, Dr. Vári Szabó Béla, Szabó Sándor, Belezny Antal, Reiner Gyula, Mallász József, Konda János, Száhlender Károly, Hraniczky Károly, Dr. Baróthy Akos, Nagy Géza: Diósi Soma és Hegedüs Géza alparancsnokok,

kik a tűzoltó egylet nevében tisztelegtek a főhercegnél mind az országos tűzoltó egylet főparancsnokánál.

A megérkezés.

Hét óra öt perczkor megkondult az állomás jelző harangja s berobogott a gyorsvonat, melyet Püspök-Ladánytól kezdve Bozóky Béla államvasuti főmérnök vezetett. A legutolsó szalonkocsi hozta József főherceget.

A mint a vonat megállott, a perronon megjelentek mind levették kalapjukat és lelkes éljenzéssel üdözözték a coupéból kilépő főherceget, kit nyomban követtek a kíséretében lévő báró Vécsey Sándor főudvarmester.

Turányi Ferencz ezredes, segédtsizt, Jankovics Ferencz főhadnagy parancsörtsizt. Azonkívül Nagváradra jöttek a főherceg látogatása alkalmából Jekelfalussy Lajos ezredes, dandárparancsnok Klein István őrnagy, kerületi segédtsizt és Szentpáli László főhadnagy dandársegédtsizt.

A kupéból lelépve Fuchs tábornok Jekelfalussy ezredes, Virányi és Enhuher alezredesek tettek még pár szóból álló jentéseket. A főherceg mind a négygel kezét fogott és Enhubert alezredestől melegen kérdezősködött az ő bakáiról a 37-esekről. Ezután

Vinkler József püspök ki a gyeckelkedése miatt otthon maradni kényszerült Nogáll János nagyprépost helyettesítette, lépett elő és a következő szavakkal üdvözölte:

A midőn fenségedet a legtiszteletteljesebb hódolattal üdvözöljük lelkünk nagy örömet fejezzük ki azon ritka szerencsésért, hogy fenséged Szent László városában ismételve a legjobb egészségben lehetünk szerencsések viszontlátani. Fenséged megérkezése alkalmat nyujt nekünk arra, hogy kifejezést adjunk annak a legmelegebb hódolatnak, tántorithatlan ragaszkodásnak és törhetetlen hűségnek, a melylyel dicsőségesen uralkodó ő felsége apostoli királyunk, csász. és kir. fenséged legmagasabb személye és az egész uralkodó ház iránt mindnyájan érezünk.

Isten hozta és tartsa meg fenségedet még számos évig e magyar haza javára boldogságára. (Lelkes éljenzés.)

Még csak azt engedje meg Fenséged, hogy biboros püspököm ő eminenciája nevében arra kérjük, hogy itt tartózkodása

Páter Illés nem mondatja ezt magának kétszer, hanem kezében pohárral tüstént fel is köszönti a ház urát:

— Az Úr Jézus legyen vele! Szent Ferencz erényeiben tündököljék! Isten éltesse sokáig!

— Éljen! éljen!

A kasznár urnak mit volt mit tenni, koczszintani kellett a csuhás barátokkal is.

— Jó-e a bor? Kérdik a vendégek.

— Csak a szivesség jobb nála. Feleli Illés.

— Van-e otthon jó boruk?

— Van jó is, rossz is, a minőt kapunk.

Mindjárt hozhatunk is belőle kóstolót.

— Csak rajta, hozzanak! Szólt a házi gazda azon céllal, hogyha ki mennek a házból az ő nem kedvelt csuhásai, bezárja a kaput, hogy vissza ne jöhessenek. Amint gondolta, úgy is lett. De a jegyző lopva újra kinyitotta a kaput, a nélkül, hogy a kasznár ur észrevette volna és így esett meg, hogy a barátok a házi ur nagy csodájára újra megjelentek, még pedig régi, jó borokkal telt két kosárral.

Ez a dolog a jó kedvet tetőpontjára emelte. Maga a kasznár ur sem zárkozhatott el többé ivott és jónak találta a »csuhás bort«, sőt olyan jónak találta, hogy nagyobb részét ő itta meg, a mit a vendégek így is akartak s nyakrafőre koczszintottak.

A kasznár ur kedve határtalan lett s a »csuhásokat« legjobb barátainak nevezte. A bornak csakhamar végére jártak és a kasznár ur Morpheus karjaiba omolt.

Erre a pillanatra vártak a vendégek, ehhez volt köve tervök sikere. Különben tapasztalatból tudták, hogy a Ferit az erős bor elaltatja. Átvitték a szomszédos szeretházba, itt felöltöztették barátságába és elhelyezték egy cellában, melynek ajtaját rázárták. Hadd aludjék. Majd szól, ha felébred.

Fel is ébredt déltájban. Körülnéz. Fogalma sincs róla, hogy hol van. Ilyen helyen ő még nem volt soha. Minden esendes körülötte, mintha a háznak, melyben van, lakója sem volna. A szoba szűk, alig van benne bútor. Próbálja az ajtót kinyitni, nem lehet káromkodik. Egyszer csak magára néz, s akkor ijed meg igazán.

— Micsoda ez? hát barát vagyok én? hol vagyok én? Segítsé! ki van itt!

Csak nagysokára, sok kiáltozás és dörömbözés után jön elő csoszogva az öreg fráter Theodosius.

— Mit tetszik parancsolni?

— Nyissa ki az ajtót!

— Hm! hm! hát be van zárva?

— Nyissa ki! Ki maga?

— Én fráter Theodosius vagyok, de az ajtót nem tudom kinyitni tisztelendő Páter ur!

— Mit beszél? Tisztelendő Páter ur? hát mióta vagyok én tisztelendő Páter?

— Mióta? Uram ne vigy a kísértetbe! Illés Páter ur félrebeszél! Megyek, megyek a P. Quardián urhoz.

— Ne menjen! Nyissa ki az ajtót!

Frater Theodosius azonban annál gyorsabban ment és a kasznár urnak volt ideje elmélni a történetek fölött. Végre léptek hallatsza-

nak, az ajtó kinyilik, a quardián belép és üdvözli őt mint Páter Illést.

— Páter Illés? Mióta vagyok én Páter Illés? én a kasznár vagyok.

— Bocsánat, tisztelendő testvérem, nézzen végig magán, ön egy szerzetes. Én csak ismerem a társamat? Mióta csak quardián vagyok, már hat éve itt van ön velem a szeretházban. Hogyan mondhatja tehát, hogy ön kasznár és nem Páter?

— Megáll az eszem!

— Csillapodjék egy kicsit!

— De hát ha én Páter Illés vagyok, ki hát akkor a kasznár?

— A kasznár a szomszédban lakik.

— Hiszen ott én lakom.

— Ön itt lakik e cellában.

— Megáll az eszem! Küldjenek át a kasznárhoz és kérdezzék meg hogy otthon van-e a kasznár? Mert ha otthon van, akkor csakugyan nem tudom hogy én ki vagyok?!

E nyilatkozat után a Quardián mosolyogva mondta el az egész tervet, melyet jó barátai főztek ki, hogy őt a gyűlölt barátokkal kiengeszteljék, és e tréfáért bocsánatot is kért.

A kasznár ur végre is belátva, hogy az ő felfogása és viselkedése helytelen volt, nemcsak hogy megbocsátotta a tréfát, hanem ezentúl igazán szerette a csuhát, melyet akarva nem akarva fél napig viselt és megszerette a csuhásokat is, kikben szeretetreméltó társakat talált.

A vig ezimborák pedig még asznap megünnepelték a sikerült kasznár-fogást.

alatt legyen a bíboros püspök legszívesebben látott vendége.

Zugó éljenzés hangzott fel e beszéd után s József főherceg a következőleg válaszolt:

Nagyon köszönöm a szíves üdvözlést és meghívást. Most is épp oly örömmel jöttem, ide huzamosabb idő után Nagyváradra, mint annak előtte és örömmel veszem igénybe a bíbornok vendéglátását, melynek már többször örvendheltem.

S ezután hangos éljenzések közt keresztül haladva a várótermen a bíbornok u. n. királykocsijába ült, balján Vinkler József v. püspökkel. A második kocsiban báró Vécsey Sándor főudvarmester, Vojnárovics Sándor tábornok és Surányi Ferencz ezredes, a harmadik kocsiban Jankovics Ferencz parancsőtiszt, és Fetser Antal szentszéki jegyző foglaltak helyet. A többi kocsikban a tisztikar foglalt helyet.

Az aulában.

Az érkező főherceget a bíbornok egyszerű fekete egyenruhában és bíbornoki köpenyben, a lépcsőház aljában fogadta Pável Mihály gör. k. püspök, a l. sz. és a gör. kath. káptalannal és az udvari papsággal együtt. A bíbornok szíveslyes Isten hozta Fenségédeket üdvözléssel fogadta a főherceget, a papság sorfala között felkísérte lakosztályába, mely a rezidenciának a város felőli oldalán van.

A főherceg lakosztálya áll egy előszoba s egy kisebb elfogadó teremből, melynek butorzata sárga selyem. Habsburg teremnek szeretik nevezni, mert Mária Teréziától kezdve ő Fenségédek a legtöbb magyar király arcképét itt találjuk, egyiket másikat disztíngvált művészettel festve.

Ebből a kis elfogadó teremből nyílik jobbra a vendég dolgozószobája, egy kis alkovenyszerű hálószobával. Az egész berendezés zöld-selyem, amely szemre és kedélyre igen jó hatást gyakorol.

A sárga szalonból balra nyílik a br. Vécsey főudvarmester szobája, mely kék butorzattal van ellátva, innen nyílik az elfogadó terem sötétzöld butorzattal, itt fogadta a főherceg a papságot.

Schlauch Lőrincz bíbornok az éljenzések lecsillapulta után a következő beszéddel üdvözölte a főherceget.

Császári és királyi Fenség!

A nagyváradi latin és görög szertartású egyházmegyének székes káptalanát és központi papsága az én és szeretett társam vezetése alatt tisztelettel jelenik meg Fenséged kegyes színe előtt, hogy általam, ki velük együtt érzek, mely hódolatunknak adjon kifejezést azon alkalmából, midőn Fenségedet terhes körutjában városunkban szerencsések vagyunk üdvözölhetni.

E hódolat annál őszintébb, annál bensőbb, mert ennek forrása nem kívülről, hanem belülről fakad. Onnan tudniillik, a hol a valódi érdemnek méltánylása mintegy önkéntelenül kényszeríti a lelket, hogy meghajoljon a fenkölt tiszta jellem előtt.

Legyen szabad e hódolathoz csatolnunk a szeretetnek nyilvánulását, melylyel Fenségedet velünk együtt az egész magyar nemzet minden megjelenésekor környezi.

Fogadja kegyesen ezen kijelentésünket és azon szíves kívánalmainkat, hogy a Mindenható Fenségedet utjában bőséges áldásaival kísérje, s teljes egészségben vezesse vissza azon szeretett körbe, a hol Fenséged boldog életének központját mindenkor keresi és találja. Eljen!

Mire József főherceg a következőleg válaszolt:

Fogadja Eminentiád és a váradi egyházmegye legőszintébb hálámát és köszö-

netemet a szíves fogadtatásért, melyben engem részesítettek. — Nagyon örülök, hogy huzamosabb idő után újra visszatérhettem e városba, melyben régi ismerősöket találtam. — *A magyar klerus mindig a legerősebb támasza és oszlopa volt a koronás királynak és a magyar hazának; én is mint jó magyar híven ragaszkodom ezen erős oszlophoz és támaszhoz. Kívánom, hogy az Uristen legduzsabb áldása legyen üdvözlésünknek, legduzsabb áldása legyen üdvözlésünknek, legduzsabb áldása legyen üdvözlésünknek.*

Hatalmas éljenzés hangzott fel a főherceg beszédének minden egyes mondata után, a végén pedig a percekig tartó éljenzések lecsillapulta után a bíbornok sorba bemutatta a főhercegnek a l. sz. és gör. sz. káptalan tagjait.

Ezzel a hivatalos fogadtatásnak vége volt. Schlauch bíboros ezután azt a megjegyzést tette, hogy nagyon aggódott a fenségért, hogy a legnagyobb hőségben kellett utra indulnia.

— Ma már nem volt oly hőség, mint tegnapelőtt — válaszolt a főherceg.

— Délben nagy zápor volt és az hűtötte le. Tegnapelőtt is 31° meleg volt.

— Éreztem én is a meleggel járó kellemetlenséget a félegyházi gyakorlatoknál.

— Valószínűleg az utban is melegek voltak? Kérdé tovább a bíboros.

— Nem, mert hűvös szellő fujdogált.

— Ez a szellő lehűtötte a szobákat is.

Ezzel a rövid társalgás véget ért s József főherceg udvarmestere kíséretében visszavonult lakosztályába.

A vacsora.

Este 8 órakor a Főherceg tiszteletére est ebéd volt a rezidencia disztermében, melyen a következő meghívottak vettek részt:

Vojnazovics János altábornagy kerületi parancsnok, Fuchs Mór dandárparancsnok, Báró Vécsey Sándor főudvarmester, Beöthy László főispán, Pável Mihály g. kath. püspök, Ifj. Rimpler Károly főkapitány, Vinkler József püspök, Ferenczy Sándor, Remiz Alfréd, Surányi Ferenc Pfriem Antal, Enhuber Frigyes, Virányi Győző ezredesek Klein István őrnagyok, Szretkow Konstantin, Pivetz Alfréd törzskari őrnagy, Jekelfalusi Lajos ezredes dandárparancsnok, Szentpáli Gábor, dandár segédtsz. Nagy Győző, őrnagy, Fesztl Rajmund, Bartha Lajos, Palatinus József, Lukács Géza, Balogh Sándor, Wittenberger Aurél, Ökrös Lajos, Schwartz Géza, Szokoll József, Szántó Sándor századosok, Jankovits Ferencz, Grabinszky Zsigmond, Pápa, Lajos, Szlányi István, Rothmann Miklós, Balogh Barna főhadnagyok, Aron Jenő, Bedő Károly, Baranyi Rálint, Betlenfalvy Imre, Horváth Sándor, Fábry Károly, Drucker Arnold, Kuchler Ferencz, Verebélyi Andor hadnagyok, Dr. Weisz Márton főorvos, Hasitz Lajos kezelő százados, Tóth Kálmán és Szüts Géza kezelő főhadnagyok, Klein Jenő kezelő hadnagy és Szöcs Mihály esendőrszázados, valamint Fetser Antal szentszéki jegyző, dr. Szemethy Géza, Kampell József, udvari papok.

Az asztalfőn József főherceg ült, szembe vele a bíbornok.

Ő Fensége jobbján Pável Mihály püspök, balján Dr. Beöthy László főispán.

A bíbornok jobbján Báró Vécsey Sándor főudvarmester; balján Vojnarovics Sándor tábornok, Pável püspök mellett Fuchs tábornok; a főispán mellett Vinkler József püspök; Báró Vécsey mellett Jekelfalusi dandárnok; Vojnarovics mellett Turányi ezredes.

A vacsora menüje a következő volt:

Vadsertés csipke mártással.

Bornyu ragout filével.

Pudding öntelékkel.

Rucza peccsenye francia salátával.

Fagylalt.

Dessert.

A vacsora alatt a 37-ik gyalogezred zenekara szerenádót adott a rezidencia udvarán dezséri Bachó István karnagy kitűnő vezetése mellett a következő élvezetes műsorral:

1. »37-es Induló« — Bachótól.
2. »Háboru induló és csatadala« — Wagnertől.
3. »Rákóczy induló« — Kéltől.
4. »Clotild Gavotte« — Margit főhercegnőtől.
5. »Bank-bán« — Erkelől.
6. »Czigánybáró« — egyveleg.
7. »Nagy diszinduló« — Szabadtól.
8. »Vigyáz«-induló (József főherceg Fenségének kívánságára).

A rezidencia tágas udvarán nagyszámú közönség hallgatta végig a gyönyörűen előadott darabokat.

A mai nap programja.

Fél 7 órakor kivonulás a Boné kut melletti gyakorlótérre, hol a főherceg előbb századonként, majd szakaszonként megvizsgálja a kivonult katonaságot.

Délután 10 órakor a főherceg a várba megy megvizsgálni a 37-ik gyalogezredet, mint ezt megígérte tegnap az állomáson Enhuber őrnagynak.

Déli 1 órakor a bíbornoki rezidenciában szükebbkörű ebéd lesz.

Délután 4 óra 25 perckor a főherceg elutazik az alföldi vonattal Kétegyháza.

Nagyvárad város közügyei.

Városi közigazgatási bizottsági ülés.

— 1895. július 4. —

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta rendes havi ülését a városház nagytermében. Az ülés rendkívül hamar véget ért; csupa rendes havi jelentéseket és számadásokat vettek tudomásul és egyéb apró folyó ügyeket intéztek el.

Jelen voltak: Beöthy László főispán elnökle alatt Rádl Ödön, dr. Baróthy Akos, Mezey Mihály, Bulyovszky József, dr. Grósz Albert, Sipos Orbán, Némethy Károly, Rácz Mihály, Dus László, Papp Miklós, az új pénzügyigazgató, Mallász József trencsényi pénzügyigazgató, Mihelffy Adolf, Frankó Endre és Hoványi Géza.

Az új pénzügyigazgató.

Elnöklő főispán az ülést megnyitván. Üdvözli Papp Miklós újonnan kinevezett pénzügyigazgatót, egyttal figyelmezteti őt, hivatalos állásának teendőire és a méltányosságra az adózó polgárokkal, valamint a közönséggel szemben, mindazonáltal mindenkor a kincstár érdekeit is viselje szíven s egyeztesse össze a két érdeket az igazságosság követelményei szerint.

Papp Miklós rövid szavakban felel, s igéri, hogy tisztét mindenkor a főispán beszédében kifejtett elvek szerint fogja betölteni.

Dr. Beöthy László főispán indítványára a távozó Mallász József volt h. pénzügyigazgatónak elismerést szavaztak Nagyváradon kifejtett működéséért.

A polgármester havi jelentése.

Ezután Rácz Mihály főjegyző olvasta fel a polgármester következő havi jelentését:

I. Közegészségügy.

Városunk június havi közegészségügyi állapota igen jó volt, mert egyrészt a születések 56 esettel multák felül a halálozásokat, másrészt a heveny fertőző betegségek is csak szórványosan mutatkoztak s mindössze 4 esetben okoztak halált.

A lefolyt hónapban élve született 149 gyermek, köztük 43 törvénytelen; nemre nézve 79 fiu, 70 leány. Halva született 1 törvénytelen fiu.

Elhalt összesen 120 egyén, köztük 27 idegen; nemre nézve 60 fi és 60 nő.

A születések arányszáma 41‰; a halálozásoké 33‰ (csupán a helybelieké 25-6‰). A szaporúság 56.

A halálozások városrészek szerint a következőleg oszlottak meg. Ujvároson 28, olasziban 32, Várallya s Velenczén 36, a kórházakban 24, összesen 120.

Öt éven alóli gyermek 55 halt el, köztük 19 törvénytelen, tehát az összes halálozásoknak csaknem fele a gyermekekre esik.

A halálokok közül a bélhurut mutatkozott legnagyobb számmal, különösen a 10 éven alóli gyermekek között, mi a meleg időjárás beálltának tulajdonítható.

Szegény beteg összesen 205 gyógykezelte a város számláján.

Dajkaságban volt 99 csecsemő.

Az állategészségügy

Állapota általában jó volt.

Az országos vásár alkalmával azonban a vásártéren 5 db. idegen szarvasmarha, száj- és körömfájásnak találtatott s e miatt a vásárt fel kellett oszlatni.

II. Közbiztonság.

A június havi közbiztonsági állapot jó volt. Nagyobb bűneset nem fordult elő, kisebb bűnselekményeknél pedig: lopás 14, súlyos, testi sértés 3, könnyű testi sértés 5, sikkasztás 3, csalás 4, hatóság elleni erőszak, magánlak megsértése és közokirat hamisítás 1—1 esetben volt bejelentve.

Letartóztatva volt összesen 57 egyén. közülök eltoloncoltatott 45. Kihágási feljelentés 83 esetben történt, túlnyomóan csavargás és koldulás miatt.

A lefolyt hónapban 1 öngyilkosság s 1 öngyilkossági kísérlet fordult elő.

III. Adóügy.

A közadók bevételi eredménye kedvezőtlen volt, mert 2894 frt 17 krral kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év hasonló szakában.

IV. Iparügy.

A városi kapitányi hivatal június hó folyamán összesen 17 iparjogositványt adott ki, még pedig bográz, cipész, fodrász, kádár, lakatos, szabó, szappanos iparra egy-egy, borbély és fodrász iparra 2, különféle kereskedelemre 8-at. Megszűnt 7 iparüzlet.

V. Közmunka.

A lefolyt hónapban teljesített munkálatok után a következő összegek utalványoztattak, még pedig

1) A közeletvám terhére:

Több utcára és az aradi országútra összesen 2189 köbméter kavics szállításért 878 frt 16 kr.

1297 köbméter föld és sár elhordásáért 242 frt 60 kr.

Utak, vízfolyók tisztítása és kavicsolásáért 472 napszám — 339 frt 30 kr.

Utazók és köztérkek locsolásáért 206 napszám — 148 frt.

2) Az utadó alapból.

Közútló utakra 1482 köbméter kavics szállításáért 1171 frt 69 kr.

Ezen utak tatarozásáért 160 napszám — 122 frt 32 kr.

3) a vásárvám alapból.

A vásártérek tisztításáért 42 frt, a feltakarított szemét elhordásáért 158 frt 01 kr.

Ugyanoda kavics szállításáért 136 frt, 54 kr.

4) Az épület fentartási alapból.

A lovassági laktanyába kavics szállításáért 138 frt 94 kr.

Ugyanott csatorna javítás és tisztításáért 165 frt, 17 kr.

VI. Ügyforgalom.

A polgármesteri hivatalnál volt június havában összesen 176 ügy darab; elintéztetett 159 darab.

A közigazgatási hivatalnál volt 2011 ügy darab, elintéztetett 1562 db.

A kapitányi hivatalnál volt 2100 db. elintéztetett 1210 db.

Folyó ügyek.

Sipos Orbán tanfelügyelő jelentését a községi iskolákban és a kereskedelmi akadémiaiban tapasztalt jó eredmények felett, tudomásul vették.

A községi iskolák zárszámadásait az 1894/5 iskolai évről jóváhagyták.

Adók leirata az adóhátralékban lévők közül többek ellen a dologi végrehajtás elrendelése és egyéb apróbb ügyek elintézése után az ülés 1/2 4 órákor véget ért.

NAPTÁR.

— Julius 5. —

Péntek, Róm. kath. Czirill és Method. Prot. Czirill és Method. Gör. kel. június 23. Agrippina. Izr. Thamus 13. Nap két 3 óra 59 p., nyug. 7 óra 37 p. Hold kette 7 óra 15 p. nyug. 1 óra 41 p.

Julius 6. A nagyvárad ker. ifjak körének táncvizalma a Polgári lövölde helyiségében.

„ **7.** A »Szigligeti társaság« matinéja N.-Szalontán.

„ **11.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának ülése d. u. 3 órákor.

„ **13.** A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazarban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frank Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

* **Főherceg vendégünk.** Lapunk más helyén részletes tudósítást talál olvasó közönségünk József kir. herceg érkezéséről és fogadtatásáról. Itt csupán annak regisztrálására szoritkozunk, hogy a magas és fenséges vendég érkezése városszerte nagy érdeklődést keltett nemcsak katonai, hanem polgári körökben is. Sokan kimentek a vasúthoz, hogy a népszerű főherceget és kíséretét láthassák. Üdvözlétünket elmondtuk mai vezércikkünkben, s midőn az ott elmondottakat e helyen is megerősítjük, megtoldjuk még azzal, hogy Fenséges vendégünket az Isten éltesse sokáig a magyar nemzet és a magyar haza örömeire!

* **Fejérváry báró a hercegprimásnál.** Balaton-Füredről írják: Fejérváry báró honvédelmi miniszter a napokban meglátogatta a Füreden időző hercegprimást. Délben, másfél óra késéssel jött Budapestről s este elutazott. A közönség körében az a hír volt elterjedve, hogy Fejérváry fontos politikai misszióval volt megbízva és Ő Felsége küldte volna a hercegprimáshoz; az aulában azonban határozottan arról biztosítottak, hogy a látogatás teljesen magánteremtésű volt és a miniszter és primás közt politikáról szó sem volt. Ez valószínű is. Fejérváry báró 33 év óta nem volt Füreden.

* **A gombával megmérgezett család állapota.** Tegnap külön cikkben hozta a »Tiszantul« azt a szenzációt keltett esetet, hogy **K o h n** Ferenc nagyvárad mézáró-iparos hét tagu családját megmérgezte a piacon vásárolt gombából főzött leves. Mint értesülünk a család tagjai még most is betegek ugyan, de annyira javult egészségük, hogy már túl vannak a veszélyen. Kezelő orvosuk tanácsára tegnap krétaporos tejet ittak és ez enyhítette a még most is jelentkező görcsöket. Mindnyájan annyira el vannak esigázva a szenvedéstől, hogy olyan gyengék, mintha három hélig feküdtek volna. Különös sárgaságszerű árnyalat borítja arcukat és szemük becsütek. Étvágyukat teljesen elvesztették és a tegnapi napon csak pár kanál üres husleveset vettek magukhoz. Úgy halljuk, hogy még két családnál is otték a mérges gombából és azoknak tagjai is hasonló torturákon estek keresztül. Tanulság: ne együnk gombát, különösen ha nem ismerjük.

* **Tolsztoj gróf hivatása.** Tolsztoj Leó gróf, a híres orosz regényíró egyik fia tudvalegőleg a katolikus hitre tért át a minap Rómában, s ugyanakkor a papi pályára lépett. A fiatal Tolsztoznak ezéja, hogy a XIII. Leó pápa által kedvelt terv: a római katolikus és az ó-hitű egyházak egyesítésén dolgozzék. A fiatal pap, a kit nagyon ünnepelek Rómában, először Grotta-Ferratában a szent Bazilrendi kolostorba lépett, hogy hivatására előkészítse

magát. Pár nappal ezelőtt hagyta el Tolsztoj a klastromot, hogy Oroszországba utazzék visszaküldetésének teljesítésére.

* **A vasuti sorsa.** Kedden délután egy és két óra között **V a r g a** Lajos kazánmosó a nagyvárad pályaudvaron lebozsátotta a gépből a forró vizet. Vigyázatlansága folytán úgy leforrázta magát, hogy lakására kellett szállítani. Dr. **B o d o r** Károly főorvos nyújtotta neki az első segélyt. Az orvosi vélemény szerint a sérült tíz napig lesz munkaképtelen, hacsak a a betegség folyamán újabb szerencsétlenség nem áll elő. A rendőrség, hova a vasuti állomásfőnök jelentést tett, megindította a vizsgálatot.

* **Salamon magyar király sarköve.** Az ezredéves országos kiállítás történelmi lésoportja igazgatóságának kérésére dr. Vaszary Kolos bíboros hercegprimás kieszközölte dr. Flapp János parenzopolai püspöknel, hogy Salamon magyar király sarkövének a püspöki kertben lévő töredékét a kiállításnak engedje át és dr. Weisshámpfel Rudolf pólai tanárnak adjon engedélyt a kutatásokra, melyek a sarkő kiegészítő részének napfényre hozatalát eredményezik. A sarkő már megérkezett Pólából. A kemény mészkőből faragott sirlap hossza 1.74 méter, szélessége 0.47 méter, vastagsága 0.13 méter; bár minden díszítést nélkülöz, de két sorba osztott latin felirata minden kétséget kizár az iránt, hogy e sarkő csakugyan a sok viszontagságot szenvedett magyar király hamvait fedte. A felirat a következő:

HIC REQUIESCIT ILLVSTRISSIMVS SALAMON
REX PANNONIAE.

Az ország régi neve: »Pannonia«, mely az Árpád-házi első királyok érmein is rendszerint használva van, a sarkő eredetisége mellett bizonyít.

* **Vihar és jégeső Nagyváradon.** Tegnap déltájban igazi kritikus idő volt városunkban. Egyszerre beborult az ég és a szürke felhőket nyomon követte az orkászzerű szélvihar, mely számtalan ház tetejét megbontotta. Az emberek kapuk alá és boltokba menekültek, mert lehetetlen volt az utcán maradni. A szél után megeredt a felhőszakadás. Ömlött, zuhogott a zápor és pár perc alatt úgy meggyült a szennyes esővíz az utcákon, hogy a csatornák nem voltak képesek befogadni. A zápor közben négy krajezáros és mogyoro nagyságu jegek verték be a házak ablakait és tartott ez a borzasztó idő tovább egy félóránál. A honvédségi laktanyának majdnem minden ablakát bezuzta a jég. A főbb utcákon a pinczék megteltek vízzel és a Gyepsor, Kis-Nagy-magyar, Görbe-utcák épen úgy el voltak árasztva ez alkalommal is, mint a közelebbi napokban. Szerencsére a vihar és zápor mint fentebb említettük, nem tartott sokáig, különben ismét behatolt volna az áradat a házakba. Vihar után esendes nyári eső hűtötte le a rekkenő forróságot, mely már csaknem kiállhatatlan módon kinezott bennünket. A mily örömmel fogadjuk ezt az időváltást, olyan aggodalommal gondolkunk a gazdákra, akiknek reményeit aligha tönkre nem tette e jégesés, melynek nyomában, még ha kisebb szemekben hull is alá, rendszeren ott szokott kullogni a kárvallás.

* **A királytváró Bánff-Hunyad.** A bánff-hunyadi királyfogadásra nagyban folynak az előkészületek; a napokban lennjárt az udvartól Branko lovag főszállásmester, a főkonyhamesterrel és egy főkomornyikkal. Egyenesen Baresay Domokos orsz. képviselő kastélyába mentek, s az egész parkot megsemlélvén, azt egészen alkalmassnak találták arra, hogy a felség ott magát kényelmesen érezhesse. A kastély berendezésén nem lesz változtatás, a butorzat is megmarad, sőt, a mi szokatlan, még az ágybetétek is a vendégváró házigazda tulajdonaiból telnek ki. Különösen tetszett a főszállásmesternek a csinos kalotaszegi szoba, kancsókkal s az izléses butorzattal. Ugyancsak az udvartól küldtek ki egy es. és kir. kapitányt is, ki a kíséretet szállásolta el, igénybe véve az egész lakosság alkalmas lakásait. Bánff-Hunyadon csak a kíséret és törzskar fog lakni,

körülbelül 40 tábornok és 90 törzstiszt, 100 főre menő legénység s néhány száz ló. A többi ember a vidékre jut, így a kir. berezgek s a miniszterek egy része gróf Bánffy György nagy kastélyában, Zentelkén fognak lakni. Bánffy-Hunyad városa nagyban készül, s az utcákat és tereket nagyban eszinosítják, hogy a város már külsőleg is fényesen fogadhassa a királyi vendéget.

* **Pályázat kántortanítói állomásra.** A szalacsi r. k. kántortanítói állásra pályázatot irtak ki. Javadalma: 100 frt, 10 hectoliter rozs, 12 méteröl tűzifa a kegyuraságtól, melyet a hitközség beszállít. 15⁷/₈ hold (1200 négyszög ölével) szántóföld három fordulóban, 6⁶/₈ hold kaszáló hasznélvezete. Minden ötödik évben Br. Bémer kétezer fntos alapítványának 5% kamata. Stolaris jövedelem 20 frt. Két szoba, konyha, kamara, pincze, istálló sertésöl, tengerigoré. Egy holdnyi konyhakert, melyből 100 négyszögöl faiskola. A megválasztott tartozik az összes kántori teendőket végezni a hatosztályu iskola három osztályát, esetleg az ismétlő iskolát is tanítani. Választás július 25. napján, mely napig a pályázók oklevéllel és egyéb okmányokkal felszerelt kérvényeiket Hóza János plébános iskolaszéki elnökhöz, Szalacs Bihar-megye terjessék be. Az állomás augusztus hó 1 napján elfoglalandó.

* **Szerető férj.** A férj kissé becsipve jön haza s a feleség ezekkel a szavakkal fogadja őt: — Minden éjjel ittasan jössz haza... Már nem szeretsz többé... — Hogyan mondhatod ezt? Hisz mindig a te egészségedre iszom!

* **Negyvenegy terem felügyelő nélkül.** A nagyváradai iskolaszék tegnap átírt a polgármesteri hivatalhoz, hogy a most épülő községi iskolákhoz egy hivatalos állást létesítsen és kérjen ehhez jóváhagyást a minisztertől. Az új szolgálai állás azért szükséges, mert negyvenegy terem lesz, melyekre valakinek fel kell ügyelni. Az állás javadalmazása 480 korona évi fizetésből állana és már az 1895. 1896. iskolai évtől lenne rendszeresítve. Ez ugyan ovány fizetés, de azért remélhető, hogy pályázó erre is akad elég.

* **Kirándulások a szőlőhegyre.** Városunk előkelő családjai mulatságos kirándulásokkal üzik el az ugorka szezon unalmas napjait. A szőlőhegyen nagyobb kirándulásokat, helyesebben »szalonna-sütő« estélyeket tartanak, minek vége rendszeren nagyobb murivá fejlődik. A napokban két ilyen érdekes mulatság volt. Az egyik *Echerolles* K. Sándor, a másik pedig *Mezey* Mihály szőlőjében folyt le s mindkettőn egy katonai mint a polgári előkelőségek tömeges számmal voltak hivatalosak. Többen buzdulva e sikeren, egész sorozatát fogják rendezni az érdekes »szalonna-sütések«-nek.

* **Kinevezés.** Biharvármegye alispánja *Szanyogh* Péter, a közigazgatási irodában megüresedett két díjnoki állásokra *Rarazdy* Barnabás végzett ker. akadémiái hallgatót és *iff. Varga* Lajost nevezte ki.

* **Polgári orvosok a hadseregben.** A hadügyminiszter elrendelte, hogy mindama csapatoknál és különítményeknél, hol szabadságolás, betegség vagy másvalami okból katonarvos nincsen — nyugállomány vagy szolgálaton kívüli katonarvosok, vagy pedig a hatóság közvetítésével polgári orvosok alkalmaztassanak. Az illetők tiszteletdíjat kapnak, melyek azonban a napi egy forintot nem haladhatja meg. A polgári orvosok alkalmazása két hónapnál tovább nem tarthat.

* **Halál a mise alatt.** Petrik Márton mezőkovács háza orgonistát nemes hivatása közben érte utól a halál. Mise közben szívszélhűdést kapott azonnal meghalt. A lelkész, aki misézett, csudálkozott, hogy az orgona egyszerre elnémult. A rendkívüli jelenet hatása alatt a hívők közül néhányan azonnal a korusra siettek fel és ott találták a szegény embert a földön vívódásban a halállal. A szerencsétlenül járt orgonista nagy számu családot hagyott hátra.

* **Adományok a váradai egyházmegyéből.** Lőrincz, bíbornok, püspök legközelebb megjelent körleveléből közöljük, hogy a folyó évi május 17-én kelt közlés óta az egyházmegyei hivatalhoz a következő jótékonykezélu adományok érkeztek be:

1. Péterfillérül: a margittai kerületből 2 frt 50 kr., a tenkeiből 3 frt, a székelyhidiből 6 frt, id. báró Wodiáner Albert és neje Atzél Zsófia ő méltóságaitól Gyomárról, 25—25 frt.

2. A Szent-László-társulat javára: a margittai kerületből 50 kr., a tenkeiből 5 frt, a székelyhidiből 6 frt, id. b. Wodiáner Albert és neje Atzél Zsófia ő méltóságaitól Gyomárról, 25—25 forint.

3. A m. papság alkotta k. tanítók alapja javára: a margittai kerületből 1 frt.

4. A papi nyugdíj-alapra: a tenkei kerületből 3 frt, a margittaiából 50 kr.

5. Hitterjesztési célokra: a margittai kerületből 1 frt 50 kr. (afrikai misziókra) és 1 frt (Jézus sz. gyermeksege társulatának), a tenkeiből 5 frt, a székelyhidiből 5 frt.

* **A hőség áldozatai.** Szomorú hírek érkeztek kerülő uton a fővárosba a pilis-esabai táborból. Híre járt, hogy a táborból a fővárosba visszatért s az onnan oda kivonult ezredek legénységét szinte megtizedelte a nagy hőség. A 23-ik gyalonezred legénységéből *állítólag* nem kevesebb, mint **250 ember dőlt ki.** Ezek az emberek utóbb kocsiakon mentek az ezredek után. A pilis-esabai hírek szerint a főváros egyik előkelő családját, a Prohaszka családot nagy gyász érte. *Prohaszka* Ferencz tanácsjegyző fia, a ki most szolgálja az egyéves önkényességét, az uton napszúrától összerogyott és *a tábori kórházban meghalt.* A fővárosban nagy konsternációt szült ez a hír s általában a hadtestparancsnokságot hibáztatják, a mely ilyen rekkenő hőségben is nagy és nehéz meneteléseket rendelt el, de nem gondoskodik arról, hogy a katonák lehetőleg megóvassanak a túlságba vitt erőfeszítéstől és fűradástól.

* **Camilla nem jelent meg a tárgyaláson.** Tudvalevő, hogy Nagyváradon a kutyák is polgárosítva vannak. A városi szabályrendelet egyik §-a értelmében tartóznak adót fizetni, még pedig a kitett határidőig, különben elvesztik »szavazati jogukat« és vagy fizet a gazdájuk duplán, vagy elnémulnak örökre. A rendőrség a szabályrendelet értelmében behatol az udvarokba és a kiküldött közeg a mulasztók ellen megteszi a kihágási feljelentést. Így került a sor Rosenberg Camillára is, akinek a kézbesítő kivitte az idéző végzést. A házszám is, a Rosenberg előnév is talált, de Camilla keresztnevé egyén egy sem volt a portán található. Nagy keresés, kutatás után kiderült a titok és az idézőt a kézbesítő következő jelentés mellett terjesztette vissza. A kiírt szám alatt lakik ugyan egy Rosenberg nevű egyén, de a kutyáját hívják Camillának.

* **Hasznos divat.** Be szép madár gyűjteménye van önnek tanár ur. Hol szedte ezt a sok kitömött kedves szárnyast?

— A dolog nagyon egyszerű barátom! Hét lánnyal vagyok megáldva s azok elhasznált kalapjairól szedem le.

* **Egy szép asszonyka kára.** N. Béláné tegnap rossz napra virradt. Károsodás érte; míg a főutcai Guttman-háztól a színházudvarig ment, elvesztette értékes aranyóráját. Aki megtalálta, vigye fel a rendőrséghez, ahol jutalmat kap — ha szegény. Ha pedig vagyonos, gavalér ember, kap a szép asszonykától nem egy — hanem több hálás köszönetet.

* **A gyémántkereskedő szokése.** Európa-szerte híres volt a köpenhága i Rappaport-féle gyémántkereskedő és közszörülő cég. Hírnév dolgában az amszterdami hasonló cégekkel is. A cég főnöke most, mint Koppenhágából írják — visszaélt a közönség bizalmával és megszökött a közszörülős cégljából rábizott gyémántokkal. Körülbelül százezer dán korona értékű gyémántot s azonkívül nagymennyiségű készárut is vitt el magával. A rendőrség a szokás tudomásul vétele után azonnal vizsgálatot tartott a gyémántkereskedő üzletében és kiderítette, hogy Rappaport nemcsak a magával vitt gyémántokkal és készpénzzel csalta meg a közönséget, hanem már körülbelül egy év óta követ el csalásokat. Kiderült ugyanis, hogy Rappaport egy év óta a rábizott gyémántok helyett, azok kiköszörülése után, hamis gyémántokat küldött megbízóinak. Az ilyen csalások révén szerzett összeg meghaladja a kétszázezer dán koronát. A koppenhága i rendőrség mindenfelé — Nagyváradra is — táviratozott a rendőrségeknek, hogy tartóztassák le Rappaportot, ha esetleg kezükbe kerül. A kézrekerítőnek nagy jutalmat ígértek.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Köt-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Hivatalos közlemények.

10325—1895

Hirdetmény.

A kir. pénzügyigazgatóság 24994/VII. 1895. szám alatt kelt érvényesítésével ellátott föld- és ház béradó k utáni általános jövedelmi pótdó kivétési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében 8 napi közszemlére vagyis f. évi július hó 5. napjától 12. napjával bezáróan a városi adóhivatal 11. számu szobájába azon figyelemzetés mellett tételnek ki, miszerint az érdekelt föld és háztulajdonosok a jelzett lajstromokban terhekre előírt adónemet ott megtekinthetik, s az ellen netaláni felszólamlásukat a lajstromok közzétételét követő 15 nap alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják.

Megjegyeztetik, hogy mennyiben a föld és adóköteles házbérbjövdelem utáni házbéradóra nézve 30% s az adómentes házbérbjövdelem utáni képzeti házbéradóra 20%-ban kivetendő évi általános jövedelmi pótdó a törvény által meg van szabva a lajstrom megtekinzése kiválóan azokat érdekli, kiknek ingatlanait bekebelezett tartozások terhelik s az azok után fizetett évi kamatokat kellő időben bevallották, hogy meggyőződést szerezzenek arra nézve, vajjon a kamatok 10%-a a kivetett általános jövedelmi pótdónál figyelembe vétetett — illetve levonattott-e?

Nagyváradon, 1895. július 2.

Városi adóhivatal:
BORDÉ FERENCZ,
adóügyi tanácsos.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: *Fauszt*. Opera.
Szombaton: *A trapezunti hercegnő*.
Vasárnap: *Fokról-fokra*. — Este: *A rezervisták*.

A becselének.

(Először adták a nagyváradi szinkörben 1895. július 4.

«A becselenség nem születik velünk; küzdünk ellene egész életünkben s mikor barátainkat, felebbvalóinkat megnyertük magunknak egy élet küzdelmes, becsületes, kitartó munkássága után, egy hanyag nő miatt becseléneknek kell lennünk».

Moretti Károly bankhivatalnok elmondván ezeket, mik vele megtörténtek, föbelövi magát.

A nézőtér színes padsorai között, a páholyok fekete kabátai alatt lázasan vert a szív s imígy gondolta mindenik férfi.

«Ah, kedves Rovetta Gerolanus, ez nem megoldás! Hol marad a költői igazságszolgáltatás?»

*

Forvaris egy közönséges tolvaj, ki a barátja által váltótörlesztésre adott pénzt elsikkasztja, s ezért börtönbe kerül. Moretti Károly bankhivatalnokot (Tompa Kálmán) bízzák meg a felülvizsgálattal szakértő gyanánt. Moretti dicsőnek zeng a becsületes fölötte, mely, ime, őt is abba a helyzetbe juttatta, hogy jó-módban élhet, kedves felesége van, ki gondol, s ki megtakarít annyit, hogy még neki meglepetéseket is szerez. Moretti a felszarvazott férjek mintaképe. Nem veszi észre, hogy feleségét az ő gyámjára: L i g i s m u n d i József (Gál Gy.) tartja ki, s ha ő nem segítené háztartását, nem volna meg a jóllét. Sigismundi egyenlítő ki az asszony ruhaszámláit, s éppen egy új számlát mutat neki Morettinén, ki már szeretne vele szakítani; mert az erkölestelen helyzetet unja, mikor a lépcsőn lemenet megölik az utcán. Nem akarunk senkit gyanúsítani, de azt hisszük, hogy Forvarisné tette, aki a börtönbe zárt urat akarja megmenteni, s ezért Morettinét is felkereste, hogy lágyítsa meg az ura szívét. De másképp nem segíthet a dolgon, ha csak az elsikkasztott pénzt vissza nem téríti; így legalább enyhíti a büntetés mérvét. Morettinén kéri az urat, legyen elnéző, hisz gyermeke van Forvarisnak, a mikor megtudják az utca esődületéből, hogy Sigismundit megölték. Moretti a tiszta, önzetlen jó-ságu embert siratja, Morettinén fél a felfedezéstől. Betoppan Morettinén apja: Orlandi (Balassa Jenő), ki tudja leánya viszonyát Sigismundihoz sőt attól él, s kifejezi gyanúját, hogy valami elesábitott leány bosszúja a gyilkosság. Moretti azt a feltevést jötevéje szepültelen hírnevére utalással visszautasítja s hitványnak nevezi Orlandit. Ez kijelenti, hogy »sajnálom önt uram és nem először.

A második felvonásban Moretti a gyilkos nyomára akar jönni, s elmondja nevének, hogy egy jegyzőkönyvet talált, melybe a meggyilkolt egyes czégeknek teljesített fizetéseit beírta, a melyek nyomra vezethetnének. Ezeket pedig Sigismundi Moretti feleségeért fizette ki s ezt most mindenáron arra akarja rábeszélni férjét, hogy a halott titkát ne kutassa, hagyja abba a dolgot. Végre Moretti megígéri, hogy pár napig nem tesz semmit, hallgat cseppetnek. Forvarisné jön, ki hozza a férje által elsikkasztott összeget s kéri Morettit, legyenkönyörületes, mert ő rajta függ férje sorsa. Moretti hajthatatlan. Az asszony erre lefizeti neki a pénzt, mert nem akar a bankigazgató elé kerülni s eltávozik. A szobaleány fát hozz be s zajjal lecsapja. Ebből ingerült szóváltás támad a szobaleány és Moretti közt, ki elesapja a feleség szobaleányt. Ez czélzást tesz a jólétre s a mostani nyomorúságra s Morettinén adósságára s végül egy levelet ad át Morettinek, melyben a kereskedő cég felszólítja Morettinét adósságai kifizetésére. A gyanu felébred a férjben. Kérdőre vonja ne-jét s midőn látja az erőszakkal elvett számlából, hogy a felesége számláit fizette ki Sigismundi, világos lesz előtte minden s felkiált: »Hát te voltál a Sigismundi szeretője.« Látja a gyalázatot, melybe jutott, a becselenséget, megrohanja feleségét, ki vallomást tesz. Mikor beteg volt férje, ejtette meg Sigismundit, mert »tapasztalatlan s gyöngy« volt. Morettinek ily büntetést mér feleségére: együtt fognak élni, mutatni fogják az egyesítést, hogy ne tudják meg a gyalázatot, bár utálja feleségét. A vén házipatkány, Orlandi, miután a jövedelmiforrás kiapadt, elhagyja a házat a szobaleánnyal.

A harmadik felvonásban újra fent találko-zunk Orlandival, ki megneszette, hogy újra jól

megy a dolguk Morettiéknek. De ez már abból a pénzből való, amit Moretti sikkasztott a bank-tól s hogy fedezze azt a pénzt, amelyet neki átadott Fornansné, s melylyel ő a felesége dívatárusnőjét fizette ki. A Forrás perének tárgyalása véget ér. Moretti oly hévvel védelmezi a bűnöst, hogy a bank igazgatói gyanút kapnak. Az ítélet 7 évi fegyházra szól. Ez bénítja Morettit, ki szökni akar. De az elhatározó pillanatban felesége észreveszi szándékát s le akarja beszélni. Erre Moretti pisztolyt ragad, s meglövi magát: »Gyermekeim, elvesztetted apádat!« kiált fel felesége.

A darab cselekvénye egyszerű és tiszta, rendkívüli bonyodalmak, idegizgató jelenetek alig vannak benne. Az első felvonás mindent sejtet, a második felvonásban a cselekvény teljesen kifejlődik, a harmadik felvonás a katasztrófáé. A hős jelleme eltér a sablonszerű felszarvazott férjétől. A bosszúnak új nemét választja, az együttélést feleségével. Azon emberek közé tartozik kik sohasem gyilkolnak meg mást csak önmagukat.

A nő megfosztja becsületétől, kissé dühöng s aztán sikkaszt ő is, s végül költői igazságszolgáltatást magán hajítja végre.

Morettinén azon asszonyi jellemek közé tartozik, kiket a fényűzés egy becsületes férjnek a tönkre tételére visz. Meglehetősen passzív szerepe van a darabban. Megesalja férjét és tönkre teszi.

A darab morálja erős és megrázó, a hős elítéli a bűnt s maga is ugyan abba a bűnbe esik és büntetésévé szegődik az általa elítélt bűnösnek, hogy a világ előtt a látszatot fenntartsa.

A szereplők mindent megtettek mi tőlük telt, hogy a darab sikerét előmozdítsák.

Tompa Kálmán (Moretti) a gyalázata felett szenvedéllyel kitörő férj szerepét erőteljesen alakította. A n g y a l l k a (Eliza) ott ahol passzív szerepe engedte élvezhetően játszott. T ó v ö l g v i Margit (Fornansné) G á l Gyula (Sigismundi) alakításaikkal hozzájárultak az est sikeréhez.

Balassa Jenő a ravasz és számító becselést karakterisztikusan játszotta meg. Végül az erőn morális iránnyal bíró hatá-sos darabot a repertoáron fenntartani kérjük.

íjf. M. J.

T Á V I R A T O K.**A püspöki kar akciója.**

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.) A legutóbb megtartott püspöki konferen-czia csakis a zsidó recepczióra s a val-lásszabadságra vonatkozó törvényjavas-latokkal foglalkozott s ekkor a püspöki kar kimondotta, hogy a szentesített törvények-hez hozzá nem szól s akcióját arra az időre tartotta fenn, a mikor a kormány a végrehajtási utasításokat publikálja. Mi-után ez most megtörtént, értesülésünk szerint a püspöki kart legközelebb Vas-zary Kolos hercegprímás összehívja s ekkor történik a megállapodás a követendő ak-czióprogramot illetőleg. A püspöki kar valószínűleg közös pástörlevelet bocsát ki, s egyelőre kérdéses, hogy az episko-patus minő álláspontot foglal el a vég-rehajtással szemben.

A Bánffy kormány tervel.

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.) A sajtóban, valamint a politikai moz-zanatokon érzékeny pénzügyi körökben ismét felmerült az országgyűlés felosz-tásának a híre. Valószínűséget ad annak igen sok körülmény. A kormány czimek, rangok adományozásában ma feltűnően pazar, az igazi oka ennek az, hogy a kormány kipusztult minden rendelkezhető pénzből s most az új grófok és bárók föltöltik meg a választási pénztárt. Az or-szággyűlés feloszlását hlr szerint a

jövő év őszére tervezik. Egyéb nagy sza-básu kortes fogása lesz a kormánynak az oláh martirok megkegyelmezése, a mit azért tart szükségesnek, hogy ellen-súlyozza az egyházpolitika által elkeresz-telt nemzetiségeket.

A választói jog elkobzása.

Budapest, jul. 4. (Saját tud. táv.) Ismeretes a kormánynak az a fogása, hogy a census leszállításával az ellen-zéki választókat megfosztja a szavazati joguktól. A néppárt irodája megdöb-bentő adatot kapott erre nézve Nyitráról. A nyitrai választókerületben ugyanis 650 ellenzéki választót hagytak ki a listából ezzel a kortesfogással. Ha a reklamáció nem segít, ezzel a fogással a kormány Nyitrán tönkre tette a néppártot.

Bismarek egészsége.

Berlin, július 4. (Saját tud. távir.) Beavatottabb körök határozottan állítják azonban, hogy Bismark állapotában javu-lás állt be, de minden esetben a legna-gyobb kiméletre van szüksége.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrád, július 4. (Saját tud. táv.) A Krisztics Nicola kabinet a királynak tegnap előterjesztette lemondását, s a ki-rály még aznap este elfogadta a lemondást. A kormány bukása azért követke-zett be, mert a karlsbadi egyezségeket a király vonakodik szentesíteni.

Belgrád, jnl. 4. (Saját tud. távir.) A király, aki döntését mára helyezte ki-látásba, az est folyamán több politikai személyiséggel tanácskozott a helyzetről. Azt hiszik, hogy Simics György bécsi kö-vetet fogják esetleg meghívni, a ki aztán a radikálisok közbenjárása mellett, koa-líciós kabinetet alakítana.

Belgrád, jul. 4. (saját tud. táv.) A beállott kabinetkrisis tárgyában mára várják a király döntését. Valószínűnek tartják, hogy a király Simicsot fogja megbízni a kabinet alakításával.

Szimics-féle koalíciós kabinet való-szerűleg következőkép alakul meg:

Miniszterelnök és külügym. Szimics György,

Pénzügymin. Dr. Pacu,

Igazságügymin. Dr. Gersic,

Közokt. min. Nikolics András,

Keresk. min. Dr. Milovanovics,

Hadügym. Dr. Pavlovics,

Belügym. Miloszavlovics Szvetozár.

Magától értetődő, hogy ez a lista nem végleges, ugy a mint az sincs még kizárva, hogy Szimics misszioja nem fog sikerülni és hogy Novakovics fog kabi-netet alakítani.

Bonyodalom keleten.

Szófia, július 4. (Saját tud. távir.) Az Agence Balcanique jelenti: A bolgár kormány a portához kérdést intézett, vaj-jon igaz-e az a konstantinápolyi hír, hogy a drinápolyi hadtestparancsnok azt az utasítást nyerte, hogy komolyabb ha-tár-inczidens esetén instrukciók bevárása nélkül nyomuljon be Bulgáriába. A bol-gár kormány eme kérdést annak kijelen-tése mellett intézte, hogy ha ez a hír megerősítést nyerne, ugy a bolgár kor-mány kényszerítve látná magát arra, hogy defensiv intézkedésül a hadsereg egy ré-szét mozgósítsa.

Közgazdaság.

Sorsolások.

A Bécs városi sorsjegyek húzásánál a következő sorozatokat húzták ki: 70, 406, 476, 541, 572, 777, 863, 871, 1052, 1081, 1136, 1154, 1169, 1542, 1768, 2007, 2025, 2303, 2308, 2688, 2844 és 2949. E sorozatok közül a 200.000 forintos főnyeremény az 1768 sorozat 81 számú sorsjegyre, a 20.000 forintos nyeremény a 2949 sor. 65 számú sorsjegyre, az 5.000 forintos nyeremény a 2638 sor. 41 számú sorsjegyre esett, 1000—1000 forintot nyertek: 70 sor 20 szám, 511 sor 74 szám, 863 sor 33 szám, 871 sor 26 szám és 1169 sor 37 szám, egyenként 250 forintot nyertek: 70 sor 58 szám, 406 sor 66 szám, 470 sor 72 szám, 863 sor 43 szám és 97 szám, 1052 sor 89 szám, 1081 sor 25 szám, 2025 sor 4 és 6 szám, 2304—32 sor szám és 2688 sor 8 szám. A kihuzott sorozatokban foglalt többi számokat egyenként 150 frral váltják be.

Az osztrák vöröskereszt sorsjegyek húzásánál a 20.000 forintos főnyeremény a 8887 sor. 38 sz. sorsjegyre, az 1000 forintos nyeremény a 7348 sor. 44 sz. sorsjegyre esett; egyenként 500 forintot nyertek: 620 sor. 27 sz., 3108 sor. 9. sz.; egyenként 100 forintot nyertek: 18 sor. 34 sz.; 2221 sor. 26 sz., 2525 sor. 4 sz., 2776 sor. 5 sz., 3192 sor. 23 sz., 3497 sor. 45 sz., 4635 sor. 9 sz., 5262 sor. 11 sz., 6785 sor. 16 sz., 6814 sor. 41 sz., 6836 sor. 15 sz., 6947 sor. 39 sz., 9309 sor. 33 sz., 9507 sor. 22. sz. és 10408 sor., 22 sz.; egyenként 50 forintot nyertek: 385 sor., 42 sz., 727 sor., 41 sz., 1430 sor. 29 sz., 1699 sor. 2 sz., 2155 sor. 12 sz., 3568 sor. 20 sz., 3615 sor. 6 sz., 4566 sor. 18 sz., 4781 sor. 44 szám, 6193 sor. 44 szám, 6224 sor. 19 szám, 6550 sor. 48 szám, 7277 sor. 13 sz., 7503 sor. 37 szám, 8129 sor. 8 szám, 9068 sor. 17 sz., 9722 sor. 22 sz., 10001 sor. 41 sz., 10556 sor. 36 sz. és 11122 sor. 31. sz. Az ezután következő törlesztési huzásban a következő sorozatokat sorsolták ki: 1016 1077 1418 1547 1698 1982 2251 2908 2937 3005 3551 3838 4209 4912 5063 5231 6501 6542 6900 7067 7191 7717 7916 8166 8258 8723 8966 8972 9001 9491 9538 9783 9800 9840 9991 10309 10311 10541 10996 11161 11174 11284 és 11571. E sorozatok összes számát a névértékkel — 12 frral — váltják be.

A Dunagőzhajó-társasági sorsjegyek húzásánál a 60.000 p. forintos nyeremény az 57681 számú sorsjegyre, az 5000 p. forintos nyeremény a 39176. sz. sorsjegyre esett; 1000—1000 p. frral nyertek a 13112 36760 és 41482 számú sorsjegyek; egyenként 500 p. frral a 915 15321 16047 21014 35399 és 46125 számú — egyenként 200 p. frral a 1486 20507 21960 23899 25899 29231 32381 36588 36602 38776 45133 53195 55206 és 55546 sz. sorsjegyek.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 3.

Budapest, július 2. I. Készárúzet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak. — a vételkedv korlátolt volt és esendes irányzat mellett 5.000 q. hazai buza kelt el 5 krral drágább áron.

Idegen búzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán esendes, ára 5.20—5.00 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata esendes.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a		100 kgr. ár		100 kgr. ár			
F A J	Minős. anyk. hektól.	frttól	frtóg	Minős. anyk. hektól.	frttól	frtóg	
Bánsági	uj	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95
»	uj	80	6.95	7.10	81	7.10	7.05
»	uj	82	7.05	7.10	—	—	—
Tiszavidéki	uj	78	6.90	6.95	79	6.95	7.10
»	uj	80	7.10	7.05	81	7.05	7.10
»	uj	82	7.10	7.15	—	—	—
Pestvidéki	uj	78	6.85	6.90	79	6.80	6.95
»	uj	80	6.95	7.10	81	7.10	7.05
»	uj	82	7.05	7.10	—	—	—
Fejérmegyei	uj	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95
»	uj	80	6.95	7.10	81	7.10	7.05
»	uj	82	7.05	7.10	—	—	—
Bácskai	uj	78	6.95	7.10	79	7.10	7.05
»	uj	80	7.05	7.10	81	7.10	7.15
»	uj	82	7.15	7.20	—	—	—

II. Határidőzet. Amerika tegnap 1 centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán az árak 4—6 krral drágábbak voltak.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.88—6.89 forinton, rozs őszre 5.74—5.75 frton, tengeri júliusra—aug. ra 6.—6.01 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 6.01—6.03 frton, zab őszre 5.77—5.78 frton, káposzta-repece augusztusra—szeptemberre 09.80—09.85 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 4-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	123.—
Magyar koronajárdék	99.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	125.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	103.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	147.—
Osztrák járdék papírban	101.25
Osztrák járdék ezüstben	101.50
Osztrák járdék aranyban	123.50
Osztrák korona járdék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1080.—
Magyar hitelbank részvény	492.—
Osztrák hitelintézet részvény	408.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	440.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	959.—
Német birodalmi márka	59.25
London vista	121.20
Paris vista	48.05
20 márkás arany	11.85

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 65-ik szám.

IV. Kis bérlet 5-ik szám

Páratlan

Páratlan.

Pénteken, 1895. július hó 5-kén

F A U S T.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét írta Gounod. Szövegét Barbier és Carré.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap szombaton július hó 6-án bérletfolyamban

A trapezunti hercegnő.

Offenbak nagy operettje.

Méltgs. Gróf Wenckheim Géza ur mágori uradalmában eladó **tiszta magyar faju**

75 drb. tenyésztehén

idei borjukkal

125 drb 3, 2 és 1 éves üsző.

Bővebb felvilágosítást az uradalmi intézőség (Pa-Mágor u. p. Vésztő Békés megye) nyújt. 172 4—6

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pincészeteiből saját termésű érmel-leki borok palackokban, valamint hordóban eladók. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhídon (Biharm.)

(137) 30—30

Sztojcai Gyógyfürdő

(Erdély, Szolnok-Dobokamegye)

megnyitott június hó 15-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyúvíz kitűnőnek bizonyult heveny-, idült gyomor- és bélhurutban, a légzőszervek hurutos bántalmaiban, máj-, epe- és vesebajokban, gyomor- és belsőbbében, altesti vérbőségben, aranyérbén, sárgaság, epekövekben, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, húgykő képződéseknél stb. A fürdő szépség- és gyógyberendezési szempontjából a fürdő új igazgatósága azon van, hogy a forrás legintenzívebb kezelése nagyszámu, szép és egészséges lakások berendezése, valamint minden lehető kényelem biztosítása által az üdülésre vágyó és gyógyulást kereső közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljen.

A fürdőben ivó-, fürdő- és beléggző gyógy mód alkalmaztatik.

Hidegvízgyógyintézet-zuhanyok.

Massage savó-szőlő kúra.

A vendéglő vezetését egy budapesti jóhírű főszakács vette át, ki magyar-francia konyhát tart, a betegeknek orvosi utasítás és gyógyjavallat szerint főzet. — A vendégek szórakoztatására vannak: a park erdei fényes sétányok, teke-pálya, olvasó- és társalgó-terem, hangversenyek, bálók, ugyszintén jó czigány zenekar.

Vasúti állomás Galgó állomástól a fürdőig és viszont társas- és magánkocsik közlekednek. Társas-kocsi viteldij személyenként 1 frt.

Fürdő-orvos és gyógytár helyben.

Levelek és sürgönyök a nap bármely szakában feladhatók. Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

(165) 8—10

a fürdőigazgatóság.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a nyár folyamán minden héten személyesen lemegyek a

Tiszára halásztatni

és így azon kedvező helyzetben leszek, hogy minden pénteken este a „FOTYKA” vendéglő kerthelyiségében frissen fogott halakból készült

halászlével, halpaprikással és rántott harcsával

szolgálhatok. — A haltestély folyó hó 5-én (pénteken) kezdem meg és ez estére lehozatom a tiszai halászlégényt, a ki a Tisza partján divó szokás szerint szabad tüznél bográcsban fogja a halászlévet megfőzni. — A haltestély kezdete d. u. 6 órakor. — Kellemetlen idő esetén is megtartom, miután fedett helyiséggel bőven rendelkezem. — Ugy ezen, mint minden alkalommal b. látogatást kér,

kiváló tisztelettel

FEKETE JÓZSEF,

vendéglős.

176 1—0